

H. Snee.
124

H. Snee.
124

~~Al. Linnæus~~

Hift. Succ. 105.

2/1
11
Votiva Gratulatio

Quâ adventum, quâ abitum
ILLUSTRISSIMO & EXCEL-
LENTISSIMO DOMINO

DN. GUSTAVO
GUSTAVI

Comiti in Wasenburg, Libero Ba-
roni in Wybiholm, Domino in Saris & Dahlen,
S. R. Maj. & Regni Sveciæ Senatori, & Episcopatus
Osnabrugensis Administratori,

Domino suo gratiosissimo,

Humillimo cultu & devotione exhibita

â

JACOBO STYPMAN Secretario
Status in Pomeran. & Profefs. Publ.

GRYPHISVVALDIÆ
JACOBUS JEGER Acad. Typog. Typis imprimebat
Anno M. DC. XLIIX.

Alia. Succ. 98.

97

INSTITUTIONE
EXCELLENTISSIMO & EXCEL-
LENTISSIMO DOMINO
DNI GUSTAVO
GUSTAVI

Comiti Valenberg, Libero Ba-
loni, & in omnibus partibus
Administrandi

Domino in gratissimum

Facillime cultu devotum exhibe

JACOBO SEBASTIANO M. D. SEBASTIANO

GRATISSIMO & EXCEL-
LENTISSIMO DOMINO
DNI GUSTAVO
GUSTAVI

1711

ILLUSTRISSIMAE COMES.

POSTQUAM SEMEL AB INVICTISSIMO REGE, felicibus auspiciis, pro libertate Germaniae arma sumpta, non potuerunt incepta nisi securo & honesta Pace desinere. Et enim ex uno Hoste multus factus, & ex clade hostium majores exorti motus palam fecerunt, non tam facilis esse potestatis arma deponere, quanta necessitatis ea sumere. Non opus est causas belli reddere, & eas justas demonstrare; Satis hoc Orbis novit, & Hostis ipse confessus est. Saltem quomodo fessa Regna, & lassas provincias, ad quietem reducere laboratum fuerit, opus est, ut saepius reminiscamur. Fuit sane ejusdem prudentiae, consilii, & operis, si non ubique majoris, quam Bellum inferre. Nam de Bello secum GUSTAVUS ADOLPHUS, cum Regni sui Senatoribus, solus deliberavit, & conclusit: Cum de Pace agendum jam omnis Europa erat innexa, & illa valde divisa, consiliis ubique dubiis vel decollantibus. Armis fortuna favit, & quam illis semel ex justitia illorum, quia necessaria GUSTAVUS Magnus afflarat felicitatem, illa hucusque perennavit. Suscipiebat ab excessu Incomparabilis Regis, Serenissima nostra Regina, Imperium anceps, & gravissimis bellis implicitum. Caesar enim cum Rege Hispano, & reliquis Pontificiis Hostis erat manifestus: nec Poloni causa erat composita: magna autem, ut subsequa tempora docuerunt latebat in vicino Rege emulatio. Nihilominus sub aetate tenella, noluit justitiam armorum deserere. Fisa illi, & dexterrimis Regni Senatorum & Tutorum consiliis, eadem fortunam quam Pater ipse usa est. Et quanquam novum a socio armorum imponebatur bellum, tamen tenax Regiae dignitatis, noluit in Pragense patet tabulas consentire. Elegit potius injuriam, & neglecta merita vindicare, quam dare testimonium timiditatis. Nec secus evenit quam credebat, utrobique fortunam arma comitante. Parte victoria contestata sunt, quam iniquam Pax ab una parte conclusa sit. Ideoque passim Principibus ad media consilia

lia descendentes, Hostis ulterius frangendus fuit. Ergò post clades acceptas, Hostium corda ad Pacem inclinari visa: Aliquot anni insumpti sunt, priusquam mandatis & salvis conductibus securitas data. Eà acceptà & consistentibus jam Illustrissimis Legatis, in destinatis locis, antecessiones, & proscenia, plus ferè temporis insumserunt, quàm quæstiones ipsæ super quibus armis certatum, & per seculum ferè à Principibus confederatis questum. Apparuit statim Hostem tempora aucupari, ut si secius belli alea caderet, posset pacta pro se interpretari, vel ab iisdem discedere. Nisi exindè etiam operi immensa difficultas injecta, quod Mediator Pacis, prius debellandus fuerat, quàm illa poterat tuto concludi. Ut ita ubiqve constaret plus cautionis & prudentiæ requiri in sancienda Pace, quàm indicendo bello. Quamvis dum hoc totius Europæ bonum, in conventibus Monasterio - Osnabrugensibus tractatur, aliquot præliis Hostis vincendus fuit, antequam liquido constaret, seriò ipsum rem agere, & Pacem cupere. Pervenerat industria Legatorum ferè ad finem, & pauca restabant capita, super quibus controvertebatur, majoribus jam transactis. Ecce, rupta à Bavaro armorum induciæ, Hosti animum subdunt, & semel ad sequiora consilia digressum magis ferocem efficiunt. Acriter hæc insidiæ intentatæ, nec tam vi nocuerunt, quàm quod tectæ. Scena fuit tota hæc actto, & quò plus pompæ & ostentationis in proscripito & capitis anquisito Johanne de Werth, in retentis à Bavaro, & advocatis à Cæsare militibus, in permutatis invicem literis, apparuit, eò minus solidæ veritatis subfuit. Dubium quidem non est, egrè initiò tulisse Cæsarem, nudari se hac militia & exarmatum tot millium presidio, se solum cum regnis hereditariis periculo & prædæ exponi, tamen sub facta spe redunionis armorum, coactus est tempori inservire, & pati quod mutare non poterat. Satis enim apparuit ante conventas inducias, ejus violationem animo destinatam fuisse. Nimirum occupatis munimentis & dejectis hinc inde presidis, transtulerant nostri sedem armorum in ipsam Bavariam. Rebus spoliari, domo deturbari, tectæ dirui, prædas pecorum hominumq; agi, & quæ aliæ bellum comitantur calamitates Bavarus in propriis ditionibus sentiebat. Ex istis rerum angustiis cum aperto Marte se vindicare non poterat, ad tractatus confugit. Non alio fine, quàm ut arma in visceribus provincie hærentia emoliretur, & tempora in compendio habens sub fide induciarum perditas vires reficeret. Nostri quidem non erant tam supini, ut non intellexissent, Bavaros ad inducias non accedere volentes, sed adductos

adductos temporibus & necessitate, ac idcirco pacta non servaturos, & ideo cavendos, ut temporum insidiatores, & in occasione intentos. Non fugiebat ipsos, quam fluxa, vel potius nulla, constantia esset in Bavaro, toties deceptos. Sed tanti emendum erat ultrò decipi, ne alicujus inexperti spe potiunde Pacis argueremur, præsertim offerentibus se fidei & sinceritatis sequestris, sociis Gallis, quibus communis causæ rationem vel probare, vel saltem constare expediebat. Si enim jure belli contra Bavarum agere, & victoria uti voluisset Serenissima Regina, quis dubitat, quin eas regiones ita cum pulvisculo devastare potuisset, ut sicut antea nunquam aliquid boni ab ipso sperandum, ita nihil mali ab ipso in posterum timendum fuisset. Sed studio promovendæ Pacis, optimam hanc oportunitatem, quâ nullam aliquam majorem fors obtulerat, ulciscendæ Nationis Svecico nomini semper infensæ, è manibus e labi passa. Cautius autem in posterum agent, & experiuntur jam Galli ipsi, præproperam nimis fuisse istam benignitatis laudem, nec diuturnam apud superbos, & à modestia nostra pervicatiores. Honestius cum Victoria veniissent hæc humanitatis & indulgentiæ nomina, cum non necessitatis illa, sed moderationis argumenta fuissent. Facile autem suspicari est, cum in tam parvo fallant, quantum totis tractatibus fidendum, scilicet parum, aut nihil. *Novum cuius desedit apud contrariam partem illa opinio, Hereticis non servandam fidem.* Mantellum est illa regula, omnis subdole falsitatis. Licet dubium sit, quis sit hæreticus, tamen contra omnium gentium fas, pacta semel ex fide conclusa frangere, conveniens est ratio, quâ suo scopo velificentur. Minus id curavit huc usque S. R. Mtas, nec unquam quis credet, perfidiæ bonum successum fore. Instat ergò armis & eorum justitiæ, illis si DEO placuerit violationem pactorum vindicatura, & quam à volentibus nequirit obtinere rationibus, illis invitis ferro Pacem datura. Dum autem hæc in Germania aguntur, & spes ubique fessos à cruore sustentat, etiam in Sveciâ alia, quàm Pacis negotia non potuerunt adornari. Sequestratis igitur horridis bellorum consiliis ad amœniora processum. Inter quæ præcipuum erat Coronatio. Hoc unicum enim Serenissimæ Regine nostræ, quæ cum aucto imperio ex devictis provinciis annos auxit, & quæ jam stato tempore ab illusterrimis Tutoribus recta, jam singulos regit, ex innumeris restat triumphis, ut quum a vitum solium teneat, & jam ex Bello & Pace Victoriarum satura sit, palam populo & subditis se in Regali throno collocata ostendat, quod sit Pacis &

Belli arbitra, utrobique summâ felicitate utens, & spondens
sub se quietum subditis imperium. Etenim quis GUSTAVO
Patri unquam præferri potuit Regum bellatorum? Quis CA-
ROLO Avo eâdem ratione, & simul servati regni gloria cele-
bri? Nemo præter Filiam, quæ eosdem hostes habuit, sed simul
novos; quæ non solum bellum gessit, sed etiam cum singulis ho-
stibus finivit; & quidem illud cum Imperatore, quod nemo mor-
taliū antea sibi unquam potuerit persuadere. Hæc sunt Pa-
tris Avig^q vota, quando coacti bella incipere, ut si ipsi non pos-
sent, Filia hanc gloriam quasi partem hereditatis relinquere-
nt. Hic discant Reges, quomodo justè bellare & desinere debeant.
Nostra Regina natum exemplar Orbis, quod Reges mirari, &
si annalibus veritas non subtrahetur, stupere posteri debent.
Digna ergo, ut Patrium solium adscendat, & totius Orbis gra-
tulationes exaudiat. Si qua cura tangit beatos manes earum
rerum, quæ in hoc infimæ telluris globo à mortalibus geruntur,
credibile est summo perfundi gaudio mentem Gloriosissimi Re-
gis, quod contra potentissimos hostes non solum tamdiu subsiste-
re, sed etiam ad Pacis conditiones eos cogere potuerit. Nam
Reginam inter & Cæsarem res planè jam compositæ. Quod ad-
huc in armis sunt Evangelicorum causa est. Qui si modo una-
nimi consensu conventioni Trautmansdorfii inhaerent, dubium
non est brevi plenam & perfectam Pacem nos habituros. Si
verò quod tam sollicitè urgent & cupiunt hostes à communi
causa abstrahuntur, si emissariis Cæsareis fidem habent, tempo-
ra & occasiones novas aucupantur, dubium non est quin magno
suo malo se tandem deceptos senserint. Nihil enim ablegati-
onibus & tentamentis istis quaeritur, nisi ut diffidentiae semina
inter socios spargantur, ut qui Directorium inter Evangelicos
gerunt ad dubia consilia trahantur, & desperatâ penitus Pace
quod superest virium Germaniæ absumatur. Prætereà decorum
existimatum, si Serenissima Regina Mater, summæ hujus Fi-
liæ honori adesset. Per historias & annales eamus, & quam
hæc summa fuit Matrum felicitas, Filias in regni sede vide-
re, & Filias percipere inde Matrum gaudium inveniemus.
Mariæ Scotiæ Regine Mater vidit eam ad regale culmen pro-
perare. Hanc Isabella Castiliæ Regina superavit, præter enim
quod Matris gaudia explevit simul exemplum obtinendi per
connubium non unius sed multorum simul regnorum exhibuit.
Nemo igitur aliud credat, quam eximiè Serenissimam Regi-
nam Matrem, cum de Coronatione certior facta gavisam esse.
Majorem autem letitiam Serenissimæ Regine Filia obventu-
ram

ram cum juxta se Matrem viderit. Hac de causa regia legatio decreta, quæ Matrem Reginam ex Germaniâ in Sveciam adduceret, vel si Majestati ipsius placeret diutius in Germaniâ manere, intra præsidia Svecica invitaret. Quod autem Tibi Illustrissime Comes hæc imposita id grandes virtutes & eximia in Regnum edita documenta effecerunt. Quippe ab eo tempore quo GUSTAVUS Magnus Te Witebergam ad erudiendam primam ætatem miserat, nihil magis à Te questum, quàm summarum dignitatum adeptione vota Mittentis implere. Notum est non levia ibi posita civilis scientiæ fundamenta. Quia verò in latebris vera non addiscitur prudentia, sed ad varios casus, quæ alibi observata exploranda sunt, ideò & Tibi placuit in Orbem prodire. Oportunum videbatur castra non negligere. Occasio se offerebat, quando GUSTAVUS Magnus pro Libertate suorum, & nostra pugnans, & in campis Luzziacis hostibus immoriens, eos morte suâ triumpharet. Repente vindicta animum invasit, indecorum ratus es, si non de hostibus pœnas sumeres. Approbavit Fortuna consilia, & cum prima militiæ documenta in Westphalia dederas, ad novos fœderis Pragensis ulciscendos hostes, exercitui adjunctus es. Testis est totus exercitus, quantâ vigilantia milites duxisti, quàm fortiter & feliciter propè Witstochum pugnasti; nec desunt qui Tuae fortitudini prælii gloriam assignant. Postea acriori modo juxta Chemnizium, & in difficilimo propè Lipsiam prælio dimicasti. nec silentio dimittendum est, quod cum turmis Tuis ferè solus Marrazini insultus hostiles juxta palustrem Cavele transitum difficillimo tempore & loco inhibuisti. Ita passim, & ubique extant heroicæ manus indicia, & fugati hostis signa. Nec minus extra bellum Pacis munia feliciter egisti. Cum enim placebat ad tempus militiam relinquere, animus omnium capax non potuit secure delitescere. Subito Capitulares Osnabrugenses Episcopum postulaverunt. Sed extra locum illum degenti Serenissima Regina Provinciæ Revaliensis gubernationem imposuit. Mox ad majora revocatum, Consiliarium & Senatorem Regni declaravit. Si per singulas functiones documenta egregia consignare vellem, abundè mihi essent. Sufficit mihi regii testimonii meminisse, quo ingentium domi militiæq; meritorum recordata Serenissima Regina Tibi Illustrissimi Comitis titulum concessit. Non eget alio virtus testimonio se ipsam ostendens; Munerari autem à summis Regibus non negligit. Ut enim Honores improvidè ambire est grande vitium, ita planè eos aspernari ei proximum. Noluit autem Serenissima hîc subsistere, sed postquam

quam

quam Te semel Regno obligavit hac vice testata est, quanti Te faceret. Imposuit Tibi honorificam & splendidam legationem, ut Reginam Matrem, quâ Ipsi nihil carius, in Regnum deduces. Nullum dubium est quin omnia pro rei magnitudine acta; & ea gratia Serenissima redeuntem acceptura sit, quâ dimiserit. Ostendisti enim nobiscum, per omnes aulæ modos exercitus, quam Tibi Regum & Principum negotia sint obvia & aperta. Non solum enim regie hujus Legationis partes in conducenda Serenissima Matre per tot provincias egregie executus es, sed etiam simul Provincia inspecta, quæ in militia, ordine, regimine apud presidia & transitus necessaria providè & prudenter constituisti. Ita ordinato Regine Statu & Aulâ, domum redis absolutum exemplar Prudentissimi Regni Senatoris, cui fortuna & Virtus jam maxima destinant. Ego Tibi perennitatem & successum humillimâ mente precor, & ut constaret meæ in Te devotionis documentum, volui hoc brevi sermone id includere. Id unicum obsequiosè rogans, nolis humillimum clientem aspernari, qui Tibi se tutum devovet, & hanc suam felicitatem judicat, si ipsi obveniat occasio, Tibi inserviendi.

Hist. Succ.^o 124

